

[K. B. Andersen.]

enige, når vi snakker forskning, men jeg kan ikke acceptere, at et forslag om et stort nyt forskningsfelt stilles et forkert sted ved at stilles i folketingsbetegnelsen, hvorved det giver anledning til en debat, og jeg må da meget beklage, hvis de udtalelser, som hr. Johan Philipsen fremsatte, skal forstås derhen, at dette forslag — og her drejer det sig om et felt, man har taget op i næsten, ikke alle, men en række af de lande, vi sammenligner os med, og som, hvad jeg jo også har nævnt i ordførertalen, kommer i hel naturlig fortsættelse af det arbejde, vi har lavet med forskningsproblemerne i de sidste par år — ikke skulle kunne stilles uden at blive betegnet som et paradeforslag. Det forstår jeg ikke rigtig. Forslaget er formet på en sådan måde, at vi netop kan drøfte enkelthederne i forskningsudvalget for ikke på forhånd at binde os til sådanne former, at de i denne sal, der var enige i formålet, men uenige i formerne, nødvendigvis måtte melde fra. Formålet at forberede en grundigere forskning af fremtiden burde der ikke kunne være uenighed om, og det tror jeg heller ikke der er.

Hermed sluttede forhandlingen.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Kaj Andresen): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udvalget angående videnskabelig forskning. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om fremme af forskning og produktudvikling i erhvervslivet og fremme af kontakten mellem erhvervslivet og forskningen [af K. B. Andersen m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XI) findes i tillæg A, sp. 1111, fremsættelsen i tidenden sp. 572).

Sagen sattes til forhandling.

Undervisningsministeren (Helge Larsen): Dette forslag til folketingsbeslutning om fremme af forskning og produktudvikling i erhvervslivet og fremme af kontakten mellem erhvervslivet og forskningen ser jeg som et udtryk for den store interesse, der er og må være i alle kredse for at fremme forskning og produktion.

Vi ved, at det i et moderne samfund er en teknologisk udvikling, der ligger bag ved den erhvervsudvikling og den forhøjelse i levestandard, som vi alle ønsker. Vi ved også af mange debatter omkring disse problemer, ikke mindst den debat, der er foranlediget af Servan-Schreibers bog om den teknologiske kløft imellem USA og Europa, at det er et spørgsmål, som må optage os alle og optage os stærkt, og derfor er jeg glad for, at dette forslag er fremsat, så vi kan få drøftet en del af disse problemer.

Jeg er ikke enig i alle enkeltheder i forslaget, det skal jeg vende tilbage til, men jeg vil gerne, før jeg siger noget om de enkelte punkter i forslaget, gøre opmærksom på, hvilke arbejder der egentlig er i gang på dette område og på forskningsområdet.

I foråret 1968, altså for få måneder siden, nedsatte Akademiet for de tekniske Videnskaber og forskningens fællesudvalg et udvalg, som netop skulle beskæftige sig med emner af den karakter, som er omtalt i dette forslag. Det pågældende udvalg fik betegnelsen erhvervs- og forskningsstrukturudvalget og har professor Niels Meyer ved Danmarks tekniske højskole som formand. Jeg vil også gerne gøre opmærksom på dets kommissorium, fordi det nok viser os en hel del af problemstillingen i forbindelse med det foreliggende forslag. I dette erhvervs- og forskningsstrukturudvalgs kommissorium hedder det:

„Udvalget har til opgave at indsamle materiale til belysning af, hvilke strukturændringer og nye aktiviteter der vil kunne fremme den industrielle udvikling i Danmark i de kommende årtier — specielt med henblik på de forskningsintensive industrier.“

Og videre hedder det:

„På basis af det indsamlede materiale fremsætter udvalget — så vidt muligt inden 6 måneder fra sin nedsættelse —

[Undervisningsministeren.]

konkrete forslag vedrørende aktiviteter, der vil kunne bidrage til opnåelsen af den ønskede udvikling.

Akademiet for de tekniske Videnskaber og forskningens fællesudvalg har altså iværksat et udredningsarbejde omkring alle disse problemer.

Jeg må måske også have lov til at erindre om, at undervisningsministeriet i slutningen af februar måned nedsatte et EDB-udvalg med professor Hermansen som formand, et udvalg, som skulle komme med planer om udbygningen af EDB-kapaciteten for forskning og uddannelse. Og det er vel også rimeligt i denne sammenhæng at nævne, at Ingeniørforeningen for ganske nylig har afgivet en betænkning om teknisk samordning.

Hr. K. B. Andersen nævnte under debatten om det forrige forslag beretningen fra Jydsk teknologisk Institut, og der kunne nævnes adskillige andre publikationer, andre udvalgsarbejder, som beskæftiger sig med disse meget vigtige problemer.

Og nu foreligger der altså for tinget et forslag til folketingsbeslutning vedrørende en række af disse problemer, et forslag, der er samlet i 3 punkter. Jeg vil tillade mig at tage punkt 2 først og knytte nogle bemærkninger til det.

Det foreslås her at oprette regionale informationscentre, som kan etablere kontakt mellem erhvervsvirksomhederne og de forskellige forskningsinstitutioner, og det er ganske rigtigt — derom er alle enige — at informationstjenesten, informationerne mellem forskningsinstitutioner, forskningsresultater og virksomhederne, er noget overordentlig vigtigt. I øjeblikket har vi Dansk Teknisk Oplysningstjeneste til at formidle disse resultater. Vi har de teknologiske institutioner, vi har forskningstjenesten under Akademiet for de tekniske Videnskaber. Der er således et system for formidling af forskningsresultater til virksomhederne. Der er også steder, hvor disse virksomheder vil kunne henvende sig og erfare om foreliggende forskningsresultater og om forskningsopgaver, som er i gang.

Nu foreslår man her at udbygge denne tjeneste, denne orienterings- eller oplysningstjeneste, og hensigten dermed kan jeg være ganske enig i. Jeg tvivler imidlertid

stærkt på, at det vil være rigtigt at oprette regionale informationscentre. Jeg tror næppe, at det er hensigtsmæssigt at sprede de nødvendige kontaktfolk ud i regionale centre. Man skal nemlig huske på, at disse kontaktfolk, som skal formidle viden ud til erhvervsvirksomhederne, umuligt kan overkomme at vide alt om forskning i alle brancher. Derfor må en specialisering ved uddannelsen af disse kontaktmænd være en naturlig ting. De må specialiseres på visse områder, når de ikke kan overkomme alt, og derfor må der også være en rimelig udstrækning af det geografiske område, de skal dække. Jeg tror derfor, at fremgangsmåden er den modsatte af det, der foreslås her: i stedet for at oprette regionale informationscentre snarere at have en yderligere specialisering af de folk, som skal formidle viden og forskningsresultater ud til virksomhederne, og så lade dem have et stort geografisk område.

Jeg tvivler derfor meget stærkt på, at tanken i punkt 2 er rigtig. Intentionerne er vi enige om, men udførelsen af dem som foreslået her tror jeg ikke vil føre frem til det resultat, man gerne vil nå frem til.

Om punkt 3 i forslaget til folketingsbeslutning disse bemærkninger: forslaget punkt 3 går ud på at udvide midlerne i statens lånefond for erhvervsforskning i takt med det til enhver tid konstaterede behov. Heroverfor synes jeg man bør erindre, at statens lånefond for erhvervsforskning er oprettet og trådt i kraft 1. april 1967 og kan yde offentlig støtte til forsknings- og udviklingsarbejde i private virksomheder ved lån. Jeg tror, vi må sige, at det vil være rigtigt med flere erfaringer om denne virksomhed, før man beslutter sig for at foretage en udvidelse. Jeg minder også om, at i det første år, hvor forskningsfonden virkede — finansåret 1967-68 — havde den 5 mill. kr. til rådighed, i indeværende finansår 10 mill. kr. til rådighed, og i næste finansår vil den have 15 mill. kr. til rådighed. Der er altså tale om en stigning i det beløb, der står til rådighed, og indtil vi har lidt flere erfaringer på dette område, tror jeg vi skal blive ved den stigningstakt, som ligger her.

Punkt 1 i forslaget er i og for sig det vigtigste eller det væsentlige i forslaget og det egentlig nye, fordi man her foreslår oprettelse af en ny fond til køb af prøvetyper af

[Undervisningsministeren.]

produkter, maskinel eller apparatur i danske virksomheder. Det er jo et system, som kendes fra udlandet eller i hvert fald visse lande; det bruges vist ikke alle vegne, men det findes jo navnlig anvendt i store lande, og det findes navnlig anvendt, så vidt jeg er orienteret, i lande, hvor staten har en meget stærk interesse i at udvikle bestemte typer og nye typer af produkter. Eksempelvis kan jeg blot nævne, hvad der f. eks. med statsstøtte er sat ind for at udvikle nye flytyper i Storbritannien. Det er et meget kostbart forsøgsarbejde, som gøres, idet det er meget kostbart at købe sådanne prøvetyper. Jeg ved godt, at flyvemaskiner naturligvis er ekstraordinært dyre, men det er altså en meget stor indsats; der gøres fra den engelske stats side. Tilsvarende kender man det i Frankrig, Vesttyskland og i USA naturligvis i ganske særlig grad. Det er klart, at i, jeg tror, man kan sige de fleste af de tilfælde, hvor man har sat penge i udvikling af sådanne prototyper, da er det sket i forbindelse med stærk statslig interesse, nemlig i forbindelse med udviklingen af militært beredskab, og det har ikke alene betydet udvikling her, det har også medført, at man har udviklet apparatur og maskinel og måske også gjort nye opfindelser, nye opdagelser, som har haft betydning for den, må vi sige civile produktion.

Men jeg synes, man skal have dette i betragtning, fordi det nok er indlysende, at i Danmark vil der ikke være tale om, at staten vil kunne have disse store interesser i at udvikle prototyper. Jeg afviser ikke dermed, at dette er noget, man skal drøfte; jeg lægger blot vægt på, at man er opmærksom på, at den direkte parallel til udlandet nok ikke vil være rimelig.

Det er nok også rigtigt at fremhæve, at det jo ikke klares blot med at oprette en fond til dette formål, selv om man nu ville beslutte sig for det. Man må også tænke på de mange problemer, der rejser sig i forbindelse med en fond. Der vil være problemer om vurdering af projekterne; hvem skal foretage denne vurdering af disse projekter, der ønskes støtte til? Hvordan skal man skille dem ud, man mener man kunne støtte? Hvem vil have ejendomsretten til resultaterne? Hvordan med omkostningsberegningen? Hvordan med forholdet til virksom-

heder, der ikke får en sådan støtte? Hvordan skal det hele administreres, hvordan skal det koordineres med øvrige bestræbelser på dette område? Det er blot nogle af de uafklarede problemer, som melder sig, hvis man beslutter sig til at gå ind for en sådan fond til køb af prøvetyper.

Jeg vil gerne konkludere deri, at jeg er enig med forslagsstillerne om, at der her er rejst nogle problemer, som er overordentlig vigtige at få drøftet igennem og sandsynligvis også at finde en løsning på.

Om løsningen nu just skal være den, der er foreslået her, tør jeg ikke afgøre. Jeg stiller mig altså skeptisk over for punkt 2, fordi jeg ikke tror, at den metode, der her er foreslået, vil tjene det formål, man gerne vil tjene.

Jeg mener vedrørende punkt 3, at der er i den eksisterende lovgivning om erhvervsforskningen de tilstrækkelige lånemidler.

Og jeg mener om punkt 1, at det rejser så mange problemer, at de må drøftes nøjere igennem, og her er det, jeg gerne vil gøre opmærksom på endnu en gang, at der er et arbejde i gang, som det vil være naturligt at koordinere dette med. Jeg tror navnlig, at det udvalg, som er nedsat af Akademiet for de tekniske Videnskaber og forskningens fællesudvalg, erhvervs- og forskningsstrukturudvalgets arbejde vil være meget værdifuldt at drage med ind i drøftelserne om dette og i de beslutninger, som til sin tid eventuelt skal tages. Dette udvalg vil formentlig kunne afslutte sit arbejde i løbet af nogle få måneder. Det samme gælder i øvrigt det EDB-udvalg, som er nedsat af undervisningsministeriet. Jeg tror, at man skal tage drøftelsen af dette forslag og sammenholde det med de betænkninger, som vil komme fra disse to udvalg, sammen med Ingeniørforeningens betænkning.

Der er et overordentlig stort problemkompleks, der knytter sig til den tekniske og teknologiske udvikling, og jeg er glad for dette forslags fremkomst og for dets bidrag til drøftelse af problemerne. Jeg er ikke sikker på, at det i alle enkeltheder indeholder det, som man vil nå frem til at skulle gennemføre, men jeg er gerne rede til en indgående drøftelse af dets tanker.

Bøgholm: Det forslag til folketingsbeslutning, der er til behandling, drejer sig om erhvervsforskning og produktudvikling. Mit

[Bøgholm.]

parti anser dette for at være af overmåde betydning.

Det må vel ses på en international baggrund. Man taler så ofte om den teknologiske kløft mellem USA og Europa. Denne er en kendsgerning, dog måske ikke helt på den måde, det ofte antages. Europas stilling er måske ikke helt så svag, som man ofte mener. Amerikas førende stilling som industriel stormagt bygger i ikke ringe omfang på teknikere, der har fået deres grundlæggende uddannelse i Europa, og ikke sjældent former det sig således, at det er opfindelser fra Europas laboratorier, der er blevet ført ud i livet af amerikanske virksomheder. Eksempelvis blev svingvingeflyet opfundet i Europa, men sat i produktion i Amerika. Det ville for øvrigt ikke være rimeligt foretagende for foretagende at sammenligne udgifter til forskning. Det er ikke de amerikanske foretagender af, om jeg så må sige dansk størrelse, der bærer forskningen i Amerika; sådanne foretagenders udgifter til forskning er næppe større end de tilsvarende danskes. Det er derimod rigtigt, at Vesteuropas forskningsudgifter kun er en fjerdedel af USAs; men så er ganske vist også hele den militære forskning inklusive rumforskningen regnet med, og der er ikke taget hensyn til den meget store forskel i lønniveauet mellem amerikansk og europæisk forskning.

Men tager man det kontinentale Europa for sig selv, bliver stillingen nok så urovækkende, idet Englands udgifter til forskning jo så fragår, og de ligger helt oppe imod 20 milliarder kr. om året. Hvis man ville lægge de engelske og amerikanske forskningsudgifter sammen, ville man nå op på en størrelsesorden af næsten 8 gange det kontinentale Europas. Heri ligger unægtelig en understregning af Englands betydning for hele den industrielle udvikling i det kontinentale Europa og samtidig naturligvis da af de kontinentale industriers svage stilling med hensyn til forskning. Dansk erhvervsforskning har ikke kunnet regne med samme statslige støtte som en række andre industrilandes, og der er her utvivlsomt en del at indhente.

Forslaget regner med statskøb af produkter, der teknisk er langt fremme, og som vil kunne stilles til rådighed for danske

virksomheder. Jeg forstår, at forslagsstillerne ikke har ment at burde angive nogen beløbsramme, og jeg er enig i dette. Det er utvivlsomt et forhold, der bedst egner sig til behandling i udvalg.

Når der under punkt 2 tales om oprettelse af regionale informationscentre, er det muligvis taget fra tilsvarende engelsk lovgivning, der regner med 9 regionscentre, men så er jo også England ikke uvæsentlig større end Danmark. En sådan oprettelse ville skabe en meget omfattende administration, der vel nok kan fremkalde betænkeligheder. Jeg anerkender, at kommunikationsproblemet, som det jo hedder på moderne dansk, er et meget vigtigt problem, og lader gerne dette indgå i udvalgets drøftelser. Selv om erhvervsforskningen regner med en nærmere fremtid end den egentlige fremtidsforskning, er den dog del af samme virkelighed og arbejder under en endnu stærkere og endnu mere direkte nødvendighedslov. Nye behov opstår, nye muligheder skabes, og ud fra en vurdering deraf skal virksomhederne disponere. Nye stoffer skal prøves såvel på deres indre værdi som på deres salgsmuligheder. Derigennem træder begrebet markedsundersøgelser ind i billedet som en direkte forlængelse af forskningen. Den investering, der kræves til produktionsanlæg og markedsundersøgelser, er ofte 10 gange større end udgifterne til selve forskningen. Det må heller ikke overses, at der ofte medgår meget lang tid, fra selve ideen forelægges de interesserede parter, og til en kommerciel udnyttelse kan finde sted. Jeg er vidende om i alt fald ét tilfælde inden for emballageindustrien, hvor tidsintervallet var 14 år, og de påløbne udgifter var over 50 mill. kr., hvad der dog fra et dansk synspunkt er en slags penge.

Erhvervsforskningen er i vort dynamiske samfund af en ganske særlig betydning. Fremtidens danske økonomi vil ikke kunne regne med den nødvendige finansielle basis for den ønskede levestandard, om denne forsømmes. Derfor kan jeg også her sige på mit partis vegne, at vi vil gå ind i arbejdet med vilje til at nå et resultat. Jeg forstår og finder det rimeligt, at forslagsstillerne ønsker forhandling i udvalg.

Arne Christiansen: Forslaget til folketingsbeslutning om fremme af forskning og

[Arne Christiansen.]

produktudvikling og fremme af kontakten mellem erhvervslivet og forskningen forekommer, så længe det drejer sig om overskriften, efter min opfattelse rigtigt og fornuftigt.

Det er udtryk for en bestræbelse for at bygge bro over teknologikløften; intentionerne er i orden, men indholdet, som er sat op i 3 punkter, synes kun at beskæftige sig med enkelte detaljer inden for et kompleks af problemer. Således må der sættes spørgsmålstegn ved betimeligheden af, at der skal etableres en ny fond, en fond til køb af prøvetyper af produkter, maskinel eller apparatur. Hvis et sådant behov skal opfyldes ad denne vej, må det være rimeligt at ændre loven om statens lånefond for erhvervsforskning, der jo i sit første år har haft 5 mill. kr. til disposition og i indværende finansår 10 mill. kr., som i øvrigt ikke er fuldt udnyttet, og så må det vel endda med en eventuel lovændring og udvidelse af fondsmidlerne i langt højere grad være nødvendigt at dykke ned i problemerne både med hensyn til midlernes administration og sidst, men ikke mindst, til en kortlægning af behovet.

I tilknytning hertil vil jeg gerne kommentere forslagets tredje punkt, nemlig en udvidelse af statens lånefond for erhvervsforskning, altså efter forslagsstillernes opfattelse uafhængigt af behovet for indkøb af den art, der er beskrevet i forslagets første punkt. Hertil er at sige, at den hidtidige udnyttelsesgrad, som man kan læse om i den lige udsendte årsberetning, tyder på, at fonden måske kunne udnyttes bedre, end tilfældet hidtil har været. Lidt information om de muligheder, der tilbydes erhvervslivet, ville nok være på sin plads. Det er jo sådan, at der er virksomheder, der føler, at de skal dokumentere deres uformuenhed for at komme i betragtning, og det er jo ikke tilfældet, jfr. fondens vedtægter.

Endelig er der forslagets punkt 2 om oprettelse af regionale informationscentre. Jeg skal være den sidste til at underkende værdien af kommunikation og information, og der er givet også på dette område et behov, men at det skulle kunne løses ved oprettelse af nye organer, forekommer tvivlsomt.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at den mere avancerede industri allerede dækkes gennem Dansk Teknisk Oplysningstjeneste; hvis man ønsker at engagere denne del af erhvervslivet stærkere, skal det nok snarere ske gennem en udbygning af konsulenttjenesten, af de personlige kontaktmuligheder til at formidle det betydelige materiale, der er til rådighed. Der kan også blive tale om en informationstjeneste opdelt efter faglige områder, en opgave, som Dansk Teknisk Oplysningstjeneste formentlig også vil kunne løse.

Endelig er der de muligheder, som de videnskabelige biblioteker byder på, hvor man nu ved dataanlæg er i stand til at give en hurtig og effektiv formidling af de til rådighed værende informationer. Det er i øvrigt et område, som har et akut behov for midler netop til udbygning af denne form for informationstjeneste.

For de mindre avancerede virksomheder, de mere håndværksprægede, løses opgaverne jo af de teknologiske institutter og de dertil knyttede konsulenter, og da disse allerede er regionalt placeret, nemlig 3 steder her i landet, falder tanken om regionale informationscentre også på dette område bort. Jeg kan sige, at det gælder industrisektoren; det samme kan anføres for landbruget og levnedsmiddelindustrien, hvor også en effektiv konsulenttjeneste er til rådighed som formidler.

Jeg synes i øvrigt, det bør anføres, at når det gælder udnyttelse af moderne forskning og teknik i et erhverv, er det jo ikke småpenge, det drejer sig om. Eksempelvis anvender Slagteriernes Forskningsinstitut, der helt og holdent drives for landbrugets regning, en halv snes millioner kroner om året. Det er kun en begrænset del, der anvendes til at producere forskningsresultater. Problemerne løses således ikke ved blot at oprette informationscentre.

Med henvisning til min første bemærkning om, at forslaget kun beskæftiger sig med detaljer, vil jeg gerne som mit partis synspunkt anføre, at hele dette kompleks af problemer kræver en vurdering fra først og fremmest forskningens fællesudvalg. Denne vurdering kan gives over for folketingets forskningsudvalg, til hvilket jeg skal tillade mig at anbefale at forslaget henvises.

Dagmar Andreassen: Teknologikløften — det er et af de nye ord, som vort sprog er blevet beriget med. Men begrebet, som ordet dækker, er ikke nyt. Det har altid taget tid at omsætte teoretisk viden til praksis. Det nye er, at det ser ud til at tage længere tid for os eller for Danmark at omsætte disse forskningsresultater til praksis, end det gør for nogen af vore konkurrenter. Og det ser ud til, at der er en voksende forståelse for, at vor konkurrenceevne og dermed vor økonomiske vækst kunne lide skade, hvis andre lande har lettere ved at omsætte forskningsresultaterne i praksis, end vi har, og hvis de investerer mere i forskning, end vi gør.

Vi hilser denne voksende forståelse velkommen, især når den kommer fra socialdemokratiets side; vi mærkede ikke meget til den, da socialdemokraterne sad ved roret. Det er min opfattelse, at folketinget i flere år har lovgivet, som om økonomisk vækst var en naturlov. Men hvis vi fremover skal få råd til at leve sådan, som vi gør, bl. a. hvad offentlige udgifter angår, bliver vi nødt til i helt anderledes grad at sørge for at skabe forudsætninger for, at en konkurrencedygtig industri kan trives. Dette forslag har til hensigt at fremme forskning og fremme formidlingen, og det er en af forudsætningerne for at mindske teknologikløften, men også kun én af dem.

Hr. K. B. Andersen har allerede omtalt den bog, vi fik sendt fra teknologisk institut, og det er en flot bog at se på, men det er også en bog, der er god at få forstand af. Blandt de ting, der fremhæves som nødvendige forudsætninger for at omsætte forskningens resultater i praksis, er ikke bare formidlingen af viden, men også den risikovillige kapital, og de økonomiske problemstillinger i Danmark er mindst lige så store som de tekniske. Mange firmaer har simpelt hen ikke midler til at omsætte deres viden i praksis. Endelig kræves der dynamik og dristighed — og det var klogt, om også socialdemokratiet medvirkede til at skabe et mildere klima for dristighed.

Selve forslaget idé er jeg positiv over for, men jeg føler mig som flere af de forrige talere lidt usikker med hensyn til, hvordan den skal gribes an. Jeg er godt klar over, at der er lande, som praktiserer at afgive bestilling på produkter og maskiner, der endnu

ikke er udviklet, for at spænde sikkerhedsnet ud under udviklingsprogrammerne. Men jeg er ikke sikker på, at det egner sig for danske forhold. Dansk industri er kendetegnet ved, at vi har 4.500 virksomheder, der beskæftiger fra 10 til 100 personer, og de kan meget vanskeligt selv klare produktudvikling, selv om det færdige produkt eller den færdige maskine blev købt. Vi må skele til en løsning, hvor man laver en fælles produktudvikling. Det er jo heller ikke bare tekniske forbedringer, det drejer sig om; også form, emballage osv. spiller ind, og disse eksperter på så forskellige områder kan et mindre firma ikke selv disponere over. Det er også muligt, at formidlingen af gode ideer kan være lige så vigtig som formidling af viden.

Om punkt 2, informationscentrene, har der allerede været sagt, at de sandsynligvis ikke er særlig heldige, fordi det er eksperter af så forskellig uddannelse, der er brug for. Det bliver mere effektivt, tror jeg også, med branchekonsulenter, der er landsdækkende.

Om punkt 3 har jeg ikke andet at sige, end at jeg tror, kendskabet til den eksisterende løv om lån til erhvervsforskning har været for ringe. Det har allerede været sagt fra hr. Arne Christiansens side. Jeg anede ikke, den bestod, og da jeg blev klar over det, spurgte jeg andre, der også burde vide det og havde brug for at kende den, men som heller ikke gjorde det. Men jeg erkender, at det er en anden side af det samme problem, nemlig formidling af de muligheder, der står til rådighed for erhvervslivet.

Her må jeg igen beklage, at TV er så tilbageholdende med at bringe stof, der vedkommer dansk erhvervsliv. I betragtning af, at det er handel og industri, der danner grundlag for vor velstand, og at det er derfra, mulighederne for fuld beskæftigelse skal komme, burde der være et helt anderledes positivt klima i den offentlige formidling. Men blæser der nu nye vinde fra socialdemokratiet, vil det uvægerlig smitte af på den offentlige mening. I hvert fald burde eksporterhvervenes indtjening være en fælles glæde for befolkningen, når den er god, og give anledning til fælles bekymring, når den forringes.

Fra det radikale venstre skal vi med glæde medvirke til arbejdet i udvalget, og skulle udvalgets arbejde resultere i en erkendelse af, at vi igennem eksisterende fonds og love har

[Dagmar Andreassen.]

muligheder nok, blot kræfterne bliver samordnet og midlerne eventuelt forhøjet, gør det jo ikke så meget, bare vi kommer problemets løsning nærmere. Spørgsmålet er også, om ikke erhvervsforskningen med fordel kan ske på nordisk plan.

Endelig skal jeg nævne, at jeg tror, den betænkning, som er udgivet af Dansk Ingeniørforening om teknisk samordning i Danmark, og som allerede har været nævnt — jeg tror, det var af undervisningsministeren — kan være et meget værdifuldt materiale for udvalgsarbejdet.

Morten Lange: Jeg har forstået, at der er almindelig tilslutning til beslutningsforslagets overskrift, og jeg kan også på mine vegne sige, at det er en udmærket intention, og at forslagsstillerne for så vidt skal have den ros, de fortjener.

Til gengæld må jeg sige, at de mere detaljerede dele af forslaget forekommer mig lidt skitseprægede. Det har man selvfølgelig lov til, når man fremsætter et forslag til folketingsbeslutning; det er jo meget tit blot udtryk for, at man vil have taget en sag op, og at man peger på nogle muligheder for, hvordan den kan løses. Og jeg er helt sikker på, at forslagsstillerne ikke vil have det ringeste imod det, hvis selv intentionerne, som ligger i forslaget, måske efter at vi har snakket om det i det dertil særligt indrettede udvalg, eventuelt tager en helt anden form.

Men der er jo også noget i forslaget om dimensioner, som i virkeligheden for mig er temmelig afgørende. Det har måske især at gøre med det første punkt, som lyder så uskyldigt, om indkøb af prøvetyper. Det lyder vældig uskyldigt: sådan noget som, at man kunne købe en prøvetype på en duppet, eller hvad det nu ellers var; men hvis vi virkelig skulle gå ind på at materialisere det forslag, må vi være klar over, at det er et økonomisk meget vidtspændende forslag. Jeg havde nær sagt: de prøvetyper, som ikke koster så forfærdelig mange penge at udvikle, bliver nok udviklet endda, men det

er jo de store sager, som her især må få interesse.

Hvis forslaget skulle uddybes efter de intentioner, jeg helst så, ville det i virkeligheden være en samfundsmæssig overtagelse, en offentliggørelse, af en stor del af den dyre ende af udviklingsarbejdet inden for dansk industri. Jeg må indrømme, at jeg så meget gerne noget sådant; jeg så meget gerne en sådan offentlig koordinering af udviklingsarbejdet inden for industrien. Jeg tror, det ville være gavnligt; jeg tror, det ville føre til overordentlig lykkelige resultater for landet. Men i så fald var det ikke en fond på 5 mill. kr., der skulle til for at finansiere det, så var det beløb af en helt anden størrelse end 5 mill. kr. — nu er der ikke foreslået 5 mill. kr., men det er tal af denne størrelsesorden, vi hidtil har arbejdet med i disse omegne — så var det en meget betydelig finansiel nydannelse, vi måtte snakke om. Og det er jeg meget vel parat til, men jeg er bare ikke helt sikker på, at den danske industri uden videre er moden til en sådan virkelig principændring i udviklingsarbejdet inden for den danske avancerede del af industrien.

Altså, det rører ved noget meget, meget fundamentalt, principielt i vores teknologiske udvikling, og jeg har sympati for forslaget; men jeg er altså bare bange for, at hvis det er et lille forslag, og hvis det er nogle få millioner, så har det i virkeligheden ikke den store interesse; det er en meget stor sag, hvis det skal gennemføres med en sådan vægt, at det virkelig får betydning.

Det andet punkt rører jo ved spørgsmålet om information, og dér kan vi jo se på ordningen inden for visse erhverv herhjemme, som på en måde, der i hvert fald er klassisk, men naturligvis ikke i alle ender og kanter perfekt, alligevel er omfattende og god at have i erindring, nemlig f. eks. landbrugets konsulentordning, som jo har et hovedansvar for, at dansk landbrug ikke for længst er gået fuldstændig nedenunder og hjem, men tværtimod som teknisk standard. fortsat hævder sig forholdsvis godt.

Jeg er ikke i tvivl om, at en mere udbygget

[Morten Lange.]

informationstjeneste inden for industrien ville være en god ting, men man må bare huske på, at industrien har ikke den samme gensidige åbenhed, som landbruget altid har haft. Det er ikke nær så nemt at lave. Det kunne være vældig effektivt, hvis vi havde nogen, som kunne gå rundt og se informationerne, men i hvor vid udstrækning ville de komme til at blive betragtet som industri-spioner rundt omkring, hvor de trængte ind? Jeg ved det ikke, jeg kender ikke klimaet i industriens topledelse; men jeg kan blot se, at det møder en lang række konkrete vanskeligheder. Men det forhindrer ikke, at det stadig væk er et spørgsmål af den yderste betydning at søge at få løst. Jeg erindrer fra nogle af vore diskussioner omkring Risø, at man spurgte: hvor mange spørgsmål får da Risø ude fra industrien? Og vi fik da at vide, at det var ikke ret mange, og da vi boede lidt i det, kom vi vistnok til den overbevisning, at det i hovedsagen var, fordi industrien ikke havde de folk, der kunne formulere spørgsmålene. Jeg tror, der er en vækst på vej i det område, men jeg er ikke i tvivl om, at vi har et stort kommunikationsproblem imellem vore højere læreanstalters teknologiske fløje og dansk industri. Der er afgjort rørt ved noget, som er vigtigt, men jeg er ikke helt sikker på, at den skitserede form har den effekt i sig, som er tiltænkt den, og det er altså igen noget, vi må give os til at se på under udvalgsarbejdet. For tanken er rigtig, ligesom overskriften på forslaget er rigtig, men det forekommer mig altså lidt for uigennemarbejdet på nuværende tidspunkt.

Endelig er der det sidste punkt om udvikling af erhvervsfonden i al almindelighed. Nå ja, den anser jeg som en selvfølgelig, det burde være sådan og skal være sådan, og mit parti har altid stillet sig særdeles villigt til en fornuftig udvikling af erhvervsforskningen og støtte til den her i Danmark, så det kan man bifalde; men hvis det kun havde været derfor, tror jeg ikke, det havde været nødvendigt med et særligt beslutningsforslag, for dér har vi jo en lov, som man kan bygge videre på.

Endelig som en sidste bemærkning: den idé om at skabe endnu en særlig fond er jeg altså heller ikke sikker på i dette tilfælde er lykkelig. Jeg tror, at det, som beslutningen

måske kan føre frem til, er en udbygning, en udvidelse og en omlægning af den lov, vi allerede har om erhvervsfonden. Jeg tror, vi kan se på de love, vi allerede har, og udbygge dem; det kunne de nok trænge til, de er nydannelser på området herhjemme, og en omlægning og udbygning af disse love er vel kun en rimelig ting. Det ville ikke undre mig, om resultatet af en diskussion om disse beslutningsforslag blev, at vi måtte tage denne del af vores lovgivning op til en samlet revision, for der er opgaver nok, der skal løses, deres løsning ligger bare ikke sådan ligeså om hjørnet. Jeg anser oplægget her som kun et oplæg til diskussion, en skitse, hvor mange andre kan fremsættes, og måske når vi i den sidste ende til et lykkeligt resultat, som måske endog forslagsstillerne vil synes er en forbedring fremfor deres skitse.

Kjær Rasmussen: Ja, det har naturligvis ikke undgået min opmærksomhed, med hvilken iver de borgerlige partiers ordførere næsten har krystet forslaget ihjel. Fra min side blot nogle korte principielle bemærkninger.

Vi kan da hurtigt være enige om det ønskelige i, at så megen know how som muligt bliver fremelsket her i landet, og at denne know how udnyttes inden for landets grænser. Vi kan også være enige om det uheldige i, at der består en kløft mellem forskning og erhvervsliv. Men når man nu kommer med dette forslag, må det være en naturlig ting, for mig i hvert tilfælde, at se på, om det offentlige skal have nogen kontrol overhovedet. For mig at se er forslaget udmærket, hvis det fører frem til en øget offentlig kontrol med erhvervslivet, og hvis det betyder et skub i den rigtige retning for demokratiseringsprocessen på arbejdspladserne. Disse spørgsmål finder jeg ikke rigtig svar på i bemærkningerne, og derfor må jeg spørge forslagsstillerne: havde man tænkt sig at yde denne hjælp sådan ganske kritikløst og overhovedet uden betingelser fra det offentlige side? Man må dog gøre sig klart, at hurtigere kommunikation, forskning for erhvervslivet vil betyde en hurtigere rationalisering og dermed vel også flere på gaden, måske.

Vi vil altså meget gerne afvente udvalgsbehandlingen, inden vi tager endelig stilling til dette forslag.

Jørgen Peder Hansen: Jeg vil gerne på mit partis vegne takke ordførerne for de bemærkninger, der er faldet om forslaget til folketingsbeslutning, som det foreligger. Jeg vil også gerne takke undervisningsministeren for de — sådan opfattede jeg det — særdeles imødekommende bemærkninger vedrørende selve ideen i forslaget. Der er måske ikke så meget at sige til, at man på baggrund af ministerens bemærkninger til det forslag, der var til behandling her for et øjeblik siden, tager forbehold over for rammerne, men tak til ministeren for bemærkningerne.

Det er jo rigtigt, som ministeren sagde det, at der i alle kredse er en meget stor, meget udbredt interesse for det, man kalder forskning og udvikling, og der er faldet en række bemærkninger i ordførertalerne om nødvendigheden af, at denne forskning, erhvervsforskning og udvikling, produktudvikling, finder sted som en forudsætning for en stigende økonomisk vækst og velstand i vort samfund. Det er altså et spørgsmål, der optager os alle og optager alle også ude i den store verden i Europa. Jeg skal ikke gå nærmere ind i den diskussion, som finder sted på grundlag af det, man kalder „den teknologiske kløft“ imellem på den ene side USA, og man kan måske også sige Sovjetunionen, og på den anden side Europa. Men det har interesse for os, fordi vi jo er en del af Europa og vores udvikling skal finde sted i konkurrence med de andre lande i dette Europa.

Jeg takker for de bemærkninger, som hr. Bøgholm fremsatte for et øjeblik siden netop vedrørende denne problematik. Den er omfattende, den er interessant, og det er det, der er udfordringen til os; det er også i dette perspektiv, forslaget er blevet fremsat, naturligvis i sammenhæng med det forrige forslag, men det er i dette perspektiv, man skal se forslaget.

I socialdemokratiet gør vi ingen fordring på, at vi på alle punkter har fundet de vises sten, hvad rammerne angår; men det har været magtpåliggende for os at få ligesom sat spotlight på spørgsmålet om erhvervsforskningen og produktudviklingen og dette, man kan kalde kommunikationen; altså kontakten imellem forskningen på den ene side, dem, der ser gnisterne springe i laboratorierne, og det, som skal blive morgendagens resultater for den enkelte samfundsborger,

med andre ord kontakten imellem forskning og erhvervsliv. Det er noget, der er uhyre vigtigt, og jeg forstår på ministerens bemærkninger, at et udvalg arbejder for at koordinere nogle af de rammer, som skal befordre de tanker, vi — forstår jeg — er enige om. Jeg har også forstået, at i løbet af et par måneder vil man kunne se resultater af det arbejde, der foregår i det af ministeren nævnte udvalg.

I socialdemokratiet har vi den indstilling, at vi meget gerne i et særligt 17 mands udvalg vil drøfte rammerne for de ting, som vi stiller op. Vi mener imidlertid, at vi efter bedste evne har bestræbt os på at forme et forslag, der kan danne et godt grundlag for en sådan drøftelse. Vi mener også, det er rimeligt, som det er nævnt af ordførerne, at understrege forslagets punkt 1 om oprettelse af en fond til køb af prøvetyper; det er nemlig det helt væsentlige, det er det, vi meget gerne vil understrege netop ved denne lejlighed, og jeg vil gerne understrege det selv med risiko for, at hr. Johan Philipsen skal betræde denne talerstol og påstå, at det er et paradeforslag. Den slags bemærkninger vil jeg lade stå helt alene, fordi jeg er helt overbevist om, at dansk erhvervsliv fornemmer behovet for imødekommenhed, dette, at det offentlige på et meget vigtigt tidspunkt er i stand til at række en hånd ud til erhvervslivet, netop hvor der er behov derfor. Og hvor er der behov derfor? Lige præcis dér, hvor man i en virksomhed, der har et produktionsapparat, der har alle ressourcerne, står over for at skulle udvikle projekter. Der tror jeg at det er særdeles vigtigt at det offentlige går erhvervslivet i møde; der er et stort behov.

Jeg vil tro, at undervisningsministeren også i sit ministerium skulle kende noget til disse behov. Jeg har ladet mig fortælle, at man i undervisningsministeriet skal indkøbe EDB-anlæg og lignende. Jeg er også klar over, at man tilbagevendende i forsvarsministeriet står over for at anskaffe kompliceret materiel, og enhver af os er klar over, at ministeriet for offentlige arbejder i forbindelse med kommende broprojekter, lufthavnsprojekter, havneanlæg og meget andet har brug for, at erhvervslivet på grundlag af den mest moderne teknik kan udvikle netop de emner, som man har brug for.

[Jørgen Peder Hansen.]

Men hvad er det så, vi skal gøre os helt klart, som er noget af det helt vigtige i denne forbindelse? Det er jo ganske enkelt, at erhvervslivet må gøres opmærksom på, at det offentlige har disse behov. Det er derfor, det offentlige meget gerne skulle henvende sig til erhvervslivet og bede om at få, som vi anfører i vort forslag, udviklet prøvetyper. Vi har i henhold til vore GATT-forpligtelser og meget andet ikke mulighed for at imødekomme erhvervslivet via direkte støtte, men vi har mulighed for at komme erhvervslivet i møde på den måde, at vi kan købe disse prototyper, disse prøvetyper, eller hvad man vil kalde dem, og dér kalder vi altså på regeringens bevågenhed med hensyn til oprettelsen af en fond. Det er muligt, at det kan være ad andre veje, vi skal skaffe midlerne og få dem fordelt, men skal det være ad andre veje, vil jeg gerne allerede her henlede ministerens opmærksomhed på, at hvis det bliver lånefonden, der skal tage sig af dette, må vi erindre os lånefondsbestyrelsens sammensætning; hvis der skal være mening med, at det offentlige skal gå erhvervslivet i møde, må denne lånefond have repræsentation fra det offentlige.

Jeg er altså glad for de bemærkninger, der er kommet vedrørende punkt 1. Jeg forstår knap ministerens betænkeligheder og heller ikke hr. Arne Christiansens betænkeligheder vedrørende punkt 2, for her står vi jo netop over for et ønske fra i hvert fald den del af erhvervslivet, som dækker den mindre industri, dækker håndværket; selve Håndværksrådet har jo ønsket dette. Jeg tror også, jeg tør sige, at smedenes formand, Hans Rasmussen, ud fra sit indgående kendskab til netop disse ting har været meget interesseret i, at vi får oprettet regionale informationscentre. Det var også en rigtig bemærkning — synes jeg — der kom, jeg tror, det var fra hr. Morten Lange, om landbrugets konsulentordninger. Dér ser man jo, hvad det betyder, at man kan få etableret en personlig kontakt, og jeg tror ikke på, at de pågældende vil blive betragtet som industrispioner eller håndværksspioner eller den slags ting. Jeg tror ganske enkelt, at der vil opstå et tillidsforhold. Og så vil jeg understrege, at det har overhovedet aldrig været i vores tankegang at etablere store, dyre kon-

torer; men det er altså den personlige kontakt, der her spiller ind.

Jeg mener, vi vil forsømme meget ved ikke at gå ind i en drøftelse — men det har jeg forstået at man er parat til — vedrørende disse informationscentre, fordi mange mindre virksomheder meget ofte ikke selv er opmærksom på løsningen af de problemer; hvordan skal vi få dem løst, hvordan skal vi få kontakter osv., som kan bringe os videre? Det kan konsulenterne gøre. Det skal ikke være et stort antal med store, dyre kontorer, men ganske enkelt foregå i et samarbejde, mener jeg, med Dansk Teknisk Oplysningstjeneste.

Der er en lang række problemer, som ordførerne og ministeren har været inde på. Jeg vil takke for disse bemærkninger og sige, at vi i et specielt 17 mands udvalg er parat til at diskutere alle de problemer, der er rejst fra ordførernes side. Det vil vi gøre fordomsfrit, fordi vi betragter problemerne, der er gemt i dette forslag til folketingsbeslutning, som særdeles alvorlige og vidtrækkende, og som det er en simpel nødvendighed at komme i gang med at løse, hvis vi skal nå videre.

Og så vil jeg lige sige til fru Dagmar Andreasen, som efterlyste et mildere klima fra socialdemokratiet, at dette mildere klima kunne fruén have erkyndiget sig om ved at slå op i socialdemokratiets 13 punkts program allerede sidste år, da der var andre partier, der havde travlt med at stemple os som noget helt andet. Vi har været erhvervsvenlige. Jeg henleder opmærksomheden på punkt 12, hvor der står, at vi er særdeles interesserede også i denne del af erhvervslivets problematik.

Undervisningsministeren (Helge Larsen): Hr. Jørgen Peder Hansen udtalte, at i løbet af et par måneder kunne man vente resultat fra de udvalg; som jeg omtalte i mit første indlæg. Jeg må dertil sige, for at ingen skal gå med forventninger, som ikke indfries; at det nok er sandsynligt, at undervisningsministeriets EDB-udvalg kan afslutte sit arbejde omkring nytår. Men hvad angår erhvervsstrukturudvalget under Akademiet for de tekniske Videnskaber og forskningens fællesudvalg, må jeg gøre opmærksom på, at formanden for udvalget, professor Niels

[Undervisningsministeren.]

Meyer, i et brev til forskningens fællesudvalg af 26. oktober i år har meddelt, at resultatet af udvalgsarbejdet forventes at foreligge inden for 4 til 6 måneder fra dags dato. Det skal være sagt nu, for at ingen skal tro, at man i løbet af et par måneder har dette arbejde afsluttet. Det er muligt, arbejdet kan fremskyndes, men altså, 2 måneder, det går ikke.

Jeg må måske også netop med henblik på debatten, der er ført her, og med henblik på de forventninger, man måtte have til dette forslag til folketingsbeslutning, have lov at citere en enkelt passus af professor Niels Meyers brev til forskningens fællesudvalg, som er oversendt til mig. Det vedrører netop forslagene, som vi har til behandling her. Der skrives:

„De fremsatte forslag berører tre punkter af interesse specielt for den del af den danske industri, som særlig er baseret på udvikling og forskning. Denne sektor må forudsås at få en hurtigt voksende betydning for den samlede danske industri.

Imidlertid forekommer det mere rationelt, hvis de tre rejste forslag kunne indgå i en større samlende behandling af hele dette problemkompleks. De konkrete forslagsområder ville naturligt indgå som delområder i en samlet behandling, men ville sandsynligvis ikke få nogen helt central placering i det samlede billede. Det må også forventes, at de konkrete forslag til løsning af netop disse delproblemer ville få en noget ændret udformning ved en helhedsbehandling.“

Jeg har gerne villet nævne dette her, fordi det understreger betydningen af, at disse ting ses under en helhed og behandles som en helhed. Derfor vil det være rigtigt at afvente betænkningen fra dette udvalg og se det hele i sammenhæng. Vi er alle enige om, at det er overordentlig vigtige problemer, men det vil være rigtigt at få det hele set i en sammenhæng.

Bøgholm: Jeg vil gerne i anledning af de udtalelser, der er faldet fra det ærede medlem hr. Jørgen Peder Hansen, sige, at jeg er ganske enig med det ærede medlem, når han taler om kommunikationsproblemet som noget fuldkommen afgørende i denne sammenhæng, men jeg vil gerne gøre det ærede

medlem opmærksom på, at når det ærede medlem, og med rette, peger på landbrugets konsulentvirksomhed — for det er jo helt rigtigt at gøre det — så er forholdet jo dette, at konsulentvirksomhed ikke i sig selv forudsætter oprettelse af regionale centre. Hvis regionale informationscentre skal have nogen virkelig betydning, er det da ligetil, at de må kunne trække på eksperter i meget vidt omfang. Det vil sige, at så vil der blive tale om en meget stærkt udbygget administration. Det er dette, jeg udtrykker min betænkelighed over for, ligesom andre ordførere har gjort det. Når vi står i den situation, at der fra så at sige alle sider er udtalt sympati for, hvad jeg vil kalde de grundlæggende tanker, så tror jeg ikke, det er rigtigt, at man fra noget partis side vil lægge sig fast på bestemte måder at gøre det på. Jeg tror — og jeg mener at forstå, at det ærede medlem hr. Jørgen Peder Hansen er enig med mig i det — at vi skal gå ind i udvalgsarbejdet som til en åben forhandling, hvor vi er åbne over for alle muligheder, hvor vi først søger at konstatere behovene og, når de er konstateret, søger at fastslå, i hvilket omfang disse behov kan tilgodeses inden for de bestående rammer. Kan de det, ja, så er det da klart, at man vælger den vej; kan de ikke det, ja, så er det da ligetil, at vi må tage op til overvejelse, hvilke andre måder der er at gennemføre det på.

Arne Christiansen: Det er også et par bemærkninger fra det ærede medlem hr. Jørgen Peder Hansen, der kalder mig frem.

Mine indledende bemærkninger blev udlagt på den måde, at vi vendte os imod en udbygning af kommunikationen til erhvervslivet, både den mere avancerede industri og navnlig, blev det understreget, den mindre, håndværksprægede industri. Det er jo ikke tilfældet. Det, jeg sagde, var, at der er behov for kommunikation og information, og jeg tillod mig også at pege på, at når denne formidling skal udbygges, må det dels være gennem en udbygget konsulenttjeneste, dels gennem en mere fagligt opdelt informations-tjeneste både for den mere avancerede industri og for den mere håndværksprægede. Det var jo også beroligende samtidig at høre, at informationscentre ikke var store og flotte og dyre kontorer. Jeg tror ikke, landet er større, end at man udmærket kan ud-

[Arne Christiansen.]

bygge denne tjeneste på basis af bestående institutioner.

I øvrigt skal jeg tilføje, at jeg har intet imod, at dette forslag behandles i et særligt 17 mands udvalg, hvorfor jeg skal trække forslaget om, at det henvises til forskningsudvalget, tilbage.

Dagmar Andreasen: Til hr. Jørgen Peder Hansens bemærkning om, at jeg burde have læst socialdemokratiets 13 punkts program, hvor der henvises til partiets erhvervsvenlighed, vil jeg blot sige: det er muligt, at Herren ser på den gode vilje; jeg ser på resultaterne.

Jørgen Peder Hansen: Jeg vil ganske kort takke ministeren for bemærkningerne vedrørende det nedsatte udvalg under hr. Meyers ledelse. Vi har ikke noget imod at se på problematikken her under en helhedssynsvinkel, og det vil vi meget gerne gøre i det kommende udvalgsarbejde.

Så takker jeg endnu en gang for hr. Bøgholms bemærkninger. Jeg forstår, at vi er enige et langt stykke hen ad vejen, og jeg vil gerne understrege, for at der absolut ingen misforståelse skal være, at vi er netop interesseret i at få dette udvalgsarbejde og få det etableret på en sådan måde, at vi kan sige, at vi går der med frie og opløftede sind. Jeg tror, det er det, som vil give os flest resultater. Åbne forhandlinger, det er jeg enig i.

Til fru Dagmar Andreasen — jeg skal ikke forlænge debatten — vil jeg blot sige, at det var jo fru selv, der var inde på viljen. Jeg mener, at vilje og resultater hænger sammen, og hos mig og mit parti skal fru ikke møde nogen som helst tilbageholdenhed, når det drejer sig om at ville skaffe resultater for dansk erhvervsliv, for dansk beskæftigelse, for en løftning af dansk økonomi.

Hermed sluttede forhandlingen.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Kaj Andresen): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør

indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om revalidering. (Om udskydelse af lovens revision m. v.).

Valgt blev: *Ulla Worm, Clara Munck, Lis Møller, Vestergaard Poulsen, P. E. Eriksen, Robert Christensen, Eva Ree, Valbak, Erik Hansen (Ålborg amt), Grethe Philip, Th. Mikkelsen, Albertsen, Erling Dinesen, Thomas Have, Lykke Jørgensen, Niels Mørk og Gunhild Due.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om teknisk samarbejde med udviklingslandene.

Valgt blev: *Haustrup Clemmensen, Bøgholm, Jørgen Jensen, Lembourn, Per Federspiel, Anders Andersen, Per Møller, Skovmand, Meta Ditzel, Svend Høugaard, Søren B. Jørgensen, Jørgen Peder Hansen, Holst, Frode Jakobsen, Niels Matthiasen, Knud Nielsen og Poul Dam.*

Første næstformand (Kaj Andresen): Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 19. november kl. 13.30 med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsskattens afløsning i visse kommuner m. v.

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til folketingsbeslutning om fremme af forskning og produktudvikling i erhvervslivet og fremme af kontakten mellem erhvervslivet og forskningen [af K. B. Andersen m. fl.].

[Første næstformand.]

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste første næstformand til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 11.47.

28. møde.

Tirsdag den 19. november kl. 13.30.

Formanden: I skrivelse af 13. november anmoder ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen om, at der for tiden indtil 30. juni 1970 blandt folketingets medlemmer må blive valgt et nyt medlem til lønningsrådet i stedet for folketingsmand Svend Haugaard, der har ønsket at udtrædet af rådet.

Medlem af folketinget Ivar Nørgaard har meddelt mig, at han ønsker til statsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvad agter ministeren at foretage sig for at modvirke indtrykket i vore nordiske nabolande af en svækkelse af den danske regerings vilje til at medvirke til opbygningen af en nordisk økonomisk union efter offentliggørelsen af de danske erhvervsorganisationers negative holdning til unionen?“

Medlem af folketinget Peter Jørgensen har meddelt mig, at han ønsker til statsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Har regeringen aktuelle planer om oprettelse af et teknologiministerium, subsidiært oprettelse af et sekretariat med den specielle opgave at fremme koordinering af undervisning, forskning og konsultation på de teknologiske områder?“

Medlem af folketinget Kai Moltke har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende spørgsmål:

„Hvad kan ministeren i forbindelse med den planlagte rationalisering inden for

DSB oplyse om omfang og termin for indskrænkning og afskedigelse af jernbanepersonale uden tjenestemandstatus og om de forholdsregler regeringen overvejer for økonomisk og beskæftigelsesmæssigt at sikre fremtiden for de lønmodtagere, der på dette område eventuelt mister deres hidtidige indtægt og beskæftigelse ved DSB?“

Medlem af folketinget Kurt Brauer har meddelt mig, at han ønsker til udenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvad har ministeren foretaget sig i anledning af de fra NATO-mødet i Bruxelles fremkomne forlydender om, at man inden for NATO har overvejet aflyring af kernevåben over Østersøen som afskrækkelsesmiddel i tilfælde af konflikt med konventionelle våben?“

Spørgsmålene vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om erhvervsskattens afløsning i visse kommuner m. v.

(Lovforslaget (nr. 69) findes i tillæg A. sp. 1619, fremsættelsen i tidenden sp. 1576).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Børge Schmidt: Det er tredje gang, jeg som ordfører er med til at foreslå en forlængelse af loven om erhvervsskattens afløsning i visse kommuner, men det er femte gang, man nu på ny foreslår en forlængelse. Hver gang har ordførere og ministre udtalt deres tro på og forhåbning om, at nu var tiden næsten inde til, at den fiksering af udligningstilsvarene, som var tænkt som en midlertidig foranstaltning, blev afløst af en mere varig ordning.

Jeg er enig med ministeren, når han i sin skriftlige fremsættelse siger, at en endelig udformning af det, der skal afløse de nu gældende regler, må ske i sammenhæng med løsningen af en række andre problemer, der for tiden er genstand for overvejelser. Og ministeren henviser i denne forbindelse især til ændringerne i opgave- og byrdefordelin-